

Knopen leggen kan jij dat ook?

De vorige twee artikels over onderwaterbiologie voor de jeugd waren een opwarmer voor het boek 'Jeugdduiken voor Jeugdduikers' dat zou verschijnen. Ze lichtten een tipje van de sluier over wat het boek allemaal bevat en hoe op een luchtige manier een interessante materie zoals onderwaterbiologie uitgelegd wordt. Ook probeerden we aan te tonen dat een jeugdduikboek voor 'grote' duikers leerrijk kan zijn. Met dat laatste wilden we benadrukken dat jeugdduiken niet het kleine broertje van het duiken is.

Het verschijnen van het boek, dat ondertussen sinds september 2013 verkrijgbaar is in de NELOS-boetiek, willen we vieren met dit derde en laatste artikel. We hebben gekozen voor het deel over de soms vergeten kunst van het knopen leggen. Hoe je knopen moet leggen staat niet uitgelegd in de 'cursus sportduiken'. De jeugdduikers daarentegen leren we het wel aan en hoe je de diverse knopen moet leggen, wordt zelfs stap voor stap uitgelegd in het informatieboek 'Jeugdduiken voor Jeugdduikers'. We hopen dus dat we ook deze keer zowel de jeugd als de volwassenen kunnen boeien en ze iets kunnen bijbrengen. Natuurlijk hopen we hiermee ook je interesse voor de nieuwe telg in onze NELOS-bibliotheek op te wekken.

Meestal rijden we naar onze duikplaats. Soms is het veel leuker om er met een boot naartoe te varen. En heel soms kunnen we er alleen maar geraken met een boot. In ieder geval gaan duiken en varen met een boot vaak samen. Het is dan ook normaal dat er voor jeugdduikers een 'kwalificatie Vaartuig bestaat'. Eén, nee, wel twee kwalificaties. De kwalificatie 'Vaartuig 1' voor het duiken van een rubberboot en de kwalificatie 'Vaartuig 2' voor een grote boot. Voor deze kwalificaties moet men meer kennen dan alleen hoe een boot er uitziet. Je moet ook meer kunnen dan op een veilige manier te water gaan. Een duik van een boot

is steeds een avontuur op zich en zoals bij alle avonturen ben je best goed voorbereid.

Aan boord gebruiken we veel koorden. En wie koorden zegt, zegt ook knopen. We willen immers iets aan de koorden bevestigen. Denk daarbij aan stootkussens, rubberen ballen, autobanden of buizen die er voor zorgen dat de boot niet beschadigd wordt door de kade; of aan de daallijn voor het duiken; of nog, aan de duikvlag die geheesen moet worden; ... Ook voor duikers is de kennis van knopen interessant want je kan ze gebruiken om allerlei dingen aan je trimvest ('jacket') te hangen. Dingen? Jawel, je loep om het onderwaterleven te bestuderen, je kompas om je weg te vinden, je duiklamp, ... leg een knoop in je zakdoek en we beginnen er aan.

Of eerder acht knopen, want de achtknoop is de eerste die we uitproberen. De achtknoop wordt vooral gelegd om te vermijden dat een touw uitrafelt. Hij kan ook gebruikt worden om te voorkomen dat een koord door een gat schiet. Een dikke knoop geraakt moeilijker door een klein gaatje. Het is niet nodig om de knoop strak aan te trekken. Trek je hem toch strak aan (en heb je veel boterhammen gegeten), laat dan een eindje koord over zodat je er later nog kunt aan trekken. Zo vermijd je ook dat je de knoop lostrekt. Genoeg gebabbel, hoe maak je een achtknoop? Neem een stukje koord en volg mee op de foto's.

Hoe maak je een achtknoop?

Foto's: Ivo Madder.

2 Je neemt een uiteinde en kruist hem boven over het koord.

2 Vervolgens sla je het uiteinde onder het koord door en steek je hem door de gevormde lus.

3 & 4 De knoop wordt aangetrokken, waarbij je het uiteinde enkele centimeters laat uitsteken.

Hoe maak je een mastworp?

Vroeger waren het allemaal zeilboten en -schepen die over de zeeën voeren. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er zoiets als de mastworp bestaat. Maar je moet niet met een driemaster de oceaan oversteken om deze knoop te gebruiken. Deze eenvoudige maar veelzijdige knoop wordt veel toegepast voor het afmeren van boten, het ophangen van stootwillen ('fenders') aan de reling en het bevestigen van lijnen aan palen en bolders. De knoop werkt goed zolang de trekkracht constant is en haaks staat op het aanhechtingspunt. De mastworp heeft echter de neiging om zich los te werken. Als extra veiligheid kan je in het uiteinde nog twee halve steken maken. De mastworp heeft nog een slecht kantje, want bij natte koorden komt hij soms vast te zitten. Nogal lastig als je wil vertrekken. Hoe maak je een mastworp? Volg mee op de foto's.

1 Deze knoop lijkt een beetje op de letter N. Leg een lus rond de paal.

2 Als het touw de gewenste lengte heeft, leg je simpelweg een tweede lus met het uiteinde van het koord aan de onderzijde op de eerste.

3 Daarna trek je het uiteinde aan.

Foto's: Ivo Maddier.

Hoe maak je een klampsteek?

Een klampsteek op een kikkerbolder. Het klinkt bijna als een titel van een Suske en Wiske, maar het is een veelgebruikte knoop. Als je op een boot vaart, kan je gevraagd worden om een tros op een bolder vast te maken. En als je terugkomt, dan moet je misschien de boot aan de wal vastleggen. Wel dit doe je met de klampsteek op de bolder, oftewel een serie van achtworpen.

1 Je doet dit door rond ieder uiteinde een lus te maken.

2 Twee lussen vormen een acht.

3 Alleen bij de laatste lus steek je het uiteinde onder het koord.

4 Goed aantrekken

Foto's: Edjo.nl.

Hoe maak je een paalsteek?

Van mast naar paal is niet zo'n grote stap. En ja, het kleine broertje heeft ook een knoop. Alleen noemen we het een steek, namelijk de paalsteek. Toch is de paalsteek eigenlijk geen steek maar een knoop, maar wie maalt daar nu om? Deze knoop is bedoeld om een niet-schuivende lus in een touw te maken. De paalsteek is gemakkelijk te maken en eenvoudig los te trekken, ook al werd er sterk aan getrokken (zelf na een grote portie boterhammen). Het is een handige, maar niet zeer sterke lusknop. Paalsteken kunnen bij zware belasting losschieten of, bij helemaal geen belasting, lostrillen. Toch wordt de paalsteek heel veel gebruikt voor het vastmaken van een touw, voor het aanhangen van een duiklamp, voor het dichtbinden van een pakketje, ... De knoop kan verbeterd worden door één of twee halve steken (tegen de draairichting in) extra te maken. Hoe maak je een paalsteek? Soms wordt deze knoop aangeleerd door de lus een vijvertje, het koord een boompje, en het uiteinde een visje te noemen. De knoop leg je dan door: het visje springt uit het vijvertje, rond het boompje en terug in het vijvertje. Volg mee op de foto's.

1 Om hem te maken sla je een scherpe bocht of een oog in het uiteinde van het koord, dat lang moet worden gehouden in verband met de gewenste lengte van de lus. Bij het oog ligt het lang eind van het koord onder.

2 Je steekt het uiteinde van onderen naar boven door het oog.

3 Het uiteinde wordt om het koord heengeslagen en opnieuw door het oog gestoken.

4 De knoop wordt aangetrokken door gelijktijdig aan het koord en aan het uiteinde te trekken.

Hoe maak je platte knoop?

Minder poëtisch van naam, maar zeer veel gebruikt, is de platte knoop. Als hij klaar is, is hij behoorlijk sterk, aangezien hij zichzelf aantrekt naarmate hij meer onder belasting komt te staan. Als het gebruikte touw dun of nat was en er veel trekkracht op de knoop heeft gestaan, dan kan het moeilijk zijn om hem los te maken. De platte knoop bestaat uit twee op elkaar liggende halve knopen, waarbij de tweede in spiegelbeeld wordt uitgevoerd. In het begin maak je de platte knoop vaak omgekeerd en dan kan de knoop last opleveren. Deze knoop wordt heel vaak gebruikt om twee uiteinden aan elkaar te bevestigen, maar dan enkel bij touwen van gelijke dikte. Van elk van beide trossen die vast moeten worden gemaakt, gebruik je een uiteinde en legt er een halve knoop in. Hoe maak je een platte knoop? Volg mee op de foto's.

1 & 2 Van elk van beide trossen die vast moeten worden gemaakt gebruik je een uiteinde en legt er een halve knoop in.

4 De knoop wordt aangetrokken door gelijktijdig aan het koord en aan het uiteinde te trekken.

3 Op deze eerste halve knoop wordt een tweede gelegd waarbij je erop let worden dat de uiteinden omgekeerd worden vastgenomen, ofwel, als je bij de eerste halve knoop het rechteruiteinde onder de linkse door hebt gelegd, dat je dan bij de tweede halve knoop het linkeruiteinde onder de rechtse doorlegt.

Foto's: Edjo.nl

Hoe een koord goed oprollen?

Een los koord laten rondslingeren kan gevaarlijk zijn. Het is dus belangrijk om het op te bergen. En niet zo maar, want dan zal je uren koord moeten ontwarren vooraleer je het kan gebruiken. Een koord goed opbergen is dus een kunst die je onder de knie moet krijgen. Met opbergen van een touw bedoelen we het oprollen of opschieten in slagen, waarna het geheel zo wordt gezet dat de slagen niet uiteenvallen. Als je de tros later nodig hebt, dan kan hij snel en eenvoudig weer worden afgerold, zonder dat hij verward raakt. Een van de makkelijkste manieren om een tros op te schieten is op de hand of arm, of als hij zwaar is, op de grond, waarna het geheel wordt vastgebonden. Hoe een koord goed oprollen? Volg mee op de foto's.

Hiermee eindigt ons overzicht van de meest handige knopen voor duikers. Je moet nog wel oefenen om ze vlot te kunnen maken. Het is immers nogal moeilijk om de foto's te bekijken – hoe je het nu weer moet doen – als je een boot moet vastleggen. Oefenen dus! Je kan de foto's wel op je duikbak kleven zodat je ze tussen twee duiken kunt herhalen.

De volgende keer dat je een knoop in je zakdoek legt, dan heb je nu de keuze uit een aantal knopen! Succes. ■

PATRICK VAN HOESERLANDE

1 Schiet de tros enkele malen op door hem in de ene hand te nemen en er met de andere hand slagen in te maken.

2 Als er nog maar een paar meter overblijft, worden er met het uiteinde kleine slagen rond de grote gemaakt.

3 Als je zo enkele slagen gemaakt hebt, wordt de punt van het uiteinde door het bovenste deel van de slagen gestoken en aangetrokken.

4 De kleine slagen worden zo naar boven getrokken, waardoor het uiteinde, net zoals de slagen, vast komt te zitten.

ADVERTENTIE

D1 HYBRID

WATERPROOF SWEDEN

www.waterproof.eu

ATOMIC AQUATICS

www.atomicaquatics.com